טוב, בוא נרים את האווירה ונעמיק עוד קצת בעולם המופלא של הגידול ההידרופוני העונתי! תתכוננו למדריך שהוא גם כיף וגם מפוצץ בידע, בלי רשימת קריאה משעממת בסוף 😉 .

אז... הידרופוניקה בעונות? בואו נדבר על זה בסטייל!

חשבתם שהידרופוניקה זה קסם שמאפשר לגדל הכל-מתי-שרוצים בלי להתחשב בעולם שבחוץ? אז... כמעט! זה נכון שאם אתם בונים "מעבדת גידול" סגורה עם מזגן ותאורת לד מטורפת, אתם די אדוני היקום של הצמחים שלכם. אבל רובנו? יש לנו מערכת במרפסת, על הגג, בחצר, או בחממה חמודה שלא מחוממת בחורף. במקרים האלה, לשחק לפי הכללים של אמא טבע (כלומר, עונות השנה כאן בישראל) זה לא רק חכם, זה לגמרי משדרג את המשחק!

למה? כי זה חוסך כאב ראש (וכסף!): פחות צורך לקרר מים בטירוף בקיץ או לחמם בחורף, ופחות שעות תאורה מלאכותית יקרה כשהשמש עושה את העבודה בחינם. חוץ מזה, צמחים הם קצת כמונו – יש להם העדפות! לתת להם לגדול בעונה שהם הכי אוהבים זה כמו לתת לחתול לשבת בקופסת קרטון – אושר צרוף וצמיחה מדהימה.

אז מה הקטע עם העונות והצמחים ההידרופוניים שלנו?

- **טמפרטורה (לא רק באוויר, גם במים!) :**תחשבו על זה כמו מזגן פנימי של הצמח. טמפרטורה לא נכונה? הצמח נכנס לסטרס, מפסיק לאכול כמו שצריך (קליטת דשנים נדפקת), ואפילו השורשים שלו עלולים לחטוף מחלות (הלו, פיטיום בקיץ!). מים קרים מדי בחורף? הצמח נכנס לתרדמת חורף קטנה וגדל בקצב של צב. רוצים אקשן? תנו להם את הטמפרטורה שהם אוהבים (לרוב סביב 18-24 מעלות במים).
- **אור, המנוע של הכל :**שעות אור זה לא רק כמה זמן השמש זורחת, זה גם האות לצמח מתי לעשות דברים חשובים! יש צמחים שצריכים ימים ארוכים כדי לפרוח ולהניב פירות (כמו מלפפון), ויש כאלה (כמו חסה או תרד) שביום ארוך מדי מחליטים שהם סיימו לגדול עלים והולכים ישר לפרחים וזרעים (מה שאנחנו פחות רוצים). עוצמת האור חשובה לא פחות – בחורף, גם אם לא קר מדי, האור חלשלוש וצמחים "רעבים לאור" כמו עגבניות יתקשו לתת יבול רציני בלי עזרה מנורות גידול.
- **אתגרים עונתיים – מיני-בוסים בדרך להצלחה :**
  - **קיץ ישראלי לוהט :**האויב מספר אחת הוא מים רותחים במאגר. זה גורם לאצות לחגוג (ירוק דוחה בכל מקום!) ומזמין צרות לשורשים. הפתרון? צל למאגר, בקבוקי מים קפואים שצפים בפנים לשעות החמות, או משאבת אוויר חזקה שדוחפת חמצן למים כמו משוגעת.
  - **חורף קריר (ולפעמים רטוב) :**הצמיחה הופכת לאיטית יותר, וצריך לוודא שהצמחים לא קופאים למוות בלילה אם המערכת בחוץ. גשם חזק יכול לדלל את הדשן במערכות פתוחות. לפעמים צריך קצת עזרה מחימום קטן למים או מנורת גידול טובה.

אז מה זורקים למים בכל עונה? המדריך הכיפי:

אביב (מרץ-מאי): מסיבת הצמיחה הגדולה!

הכל מתעורר לחיים, מזג האוויר מושלם, והצמחים פשוט בטירוף! זה הזמן הכי קל ומתגמל להתחיל.

- **ירוקים שיעשו לכם סלט מושלם :**כל סוגי החסות שאתם יכולים לדמיין (ערבית פריכה, אייסברג קראנצ'ית, סלנובה עדינה), תרד טרי, קייל בריאותי, מנגולד צבעוני, רוקט פיקנטי. כיף לקטוף ישר מהמערכת לצלחת!
- **פיצוץ של עשבי תיבול :**זה הזמן לרענן את מלאי התבלינים! בזיליקום ריחני (חכו קצת שיתחמם), פטרוזיליה שלא נגמרת, כוסברה (אם אתם אוהבים...), שמיר, נענע שתשתלט על הכל אם לא תיזהרו, עירית דקיקה. תה או סלט – הכל משתדרג.

- **מתניעים את מנועי הקיץ :**זה הזמן להתחיל לגדל בתוך הבית או במנבטה קטנה את השתילים של כוכבי הקיץ: עגבניות (שרי מתוקות הן חובה!), פלפלים בכל הצבעים, חצילים למטבח הבלקני, מלפפונים קריספיים. כשהם גדלים ומתחזקים – קפיצה למערכת הגדולה!
- **בונוסים :**תות שדה! באביב הם נותנים פרי בטירוף במערכות הידרו. וצנוניות – גידול בזק סופר מספק (וטעים!).

קיץ (יוני-ספטמבר): שורדים ומרוויחים בג'ונגל הלח!

חם, לח, והשמש קופחת – אבל היי, יש צמחים שממש אוהבים את זה! המשימה העיקרית: לשמור על קרירות (יחסית) במים.

- **מלכי הקיץ :**עגבניות שמסוגלות לסבול חום (תשאלו במשתלה על זנים מתאימים), פלפלים (חריפים הם לוחמים אמיתיים בחום!), חצילים, מלפפונים, במיה (למי שאוהב), שעועית מטפסת שתעשה לכם קיר ירוק.
- **עשבי תיבול שאוהבים שיזוף :**בזיליקום נמצא בשיא שלו, אורגנו, טימין ורוזמרין יפיצו ריח משגע.
- **ירוקים אמיצים :**יש זני חסה שעומדים בחום טוב יותר, אבל רובם יעדיפו לעלות מהר לפריחה. נסו תרד ניו זילנדי או מלאבר – הם לא מפחדים מהחום. קייל ישרוד, אבל אולי יתלונן קצת.
- **מלחמת התשה באצות :**תצטרכו להילחם באצות קצת יותר. כיסוי המאגר, מים קרירים יותר, והחלפת מים בתדירות גבוהה יותר יעזרו.
- **שימו לב לשורשים :**מים חמים = פחות חמצן = סיכון גבוה לריקבון שורשים. משאבת אוויר טובה היא חובה!

סתיו (אוקטובר-נובמבר): הנקמה המתוקה של הירוקים!

החום הכבד נשבר, וזה הזמן המושלם לחזור לגדל את כל הירוקים שסבלו בקיץ, ולהתחיל להכין את הקרקע (סליחה, המים!) לחורף.

- **קאמבק של העלים :**כל החסות חוזרות ובגדול, תרד, קייל, מנגולד, רוקט, מיזונה יפנית עדינה, טאט סוי קראנצ'י. הסלטים שלכם הולכים להיות מגוונים בטירוף!
- **כנופיית הכרוביים :**התחילו עכשיו ותהנו בחורף! כרוב, כרובית, ברוקולי, קולורבי – כולם אוהבים את מזג האוויר שהולך ומתקרר כדי ליצור את הראשים השמנמנים והטעימים שלהם.
- **שורשים מגניבים :**צנוניות כמובן, ואפשר גם סלק (קטנים יותר עובדים טוב בהידרו) או אפילו גזרים קצרים אם המערכת מאפשרת.
- **עשבי תיבול ממשיכים :**פטרוזיליה וכוסברה פורחים בקרירות. אפשר לזרוק כמה שיני שום למים ולגדל שום ירוק טרי.
- **קטניות קלילות :**אפונה מתוקה מתחילה עכשיו את דרכה.

חורף (דצמבר-פברואר): לגדל בקור? לגמרי אפשרי!

אולי קצת איטי יותר, אבל עדיין אפשר לגדל המון דברים טעימים. האתגר העיקרי הוא פחות שעות אור ויותר קור בלילות.

- **הירוקים הקשוחים :**זני חסה חורפיים, תרד, קייל (שטעמו נהיה אפילו יותר טוב אחרי קצת קור!), מנגולד – אלה צמחים שלא מתרגשים מקצת צינה.
- **כרוביים ממשיכים לחגוג :**הם בשיא שלהם במזג אוויר קריר.
- **עשבי תיבול שלא מפחדים :**פטרוזיליה, כוסברה, עירית.

- **אחרים :** אפונה תמשיך לגדול (אבל תדאגו להדליה!), שום ירוק, צנוניות (יגדלו לאט יותר, אבל יגיעו!).
- **מסיבה בתוך הבית :** אם יש לכם נורות גידול טובות? וואו! אתם יכולים לגדל כמעט הכל – עגבניות שרי מתוקות, פלפלים קטנים, תותים עסיסיים – גם כשבחוץ סוער וקר.

עוד כמה דברים חשובים שהופכים אתכם למאסטרים בהידרופוניקה:

- **המערכת שלכם – הכירו אותה :**
  - **NFT הצינורות הלבנים האלה :**מושלם לחסות ועשבים, זריז וקומפקטי.
  - **DWC הצמחים שצפים על בריכה:** מעולה לירוקים, קל לתחזוקה ויציב.
  - **גג הידרופוני (טוף, הידרוטון) :**המגרש של הגדולים! עגבניות, מלפפונים, פלפלים – צמחים שצריכים תמיכה חזקה לשורשים.
- **אור, אור, ועוד אור :**גם אם יש שמש, בדקו אם היא מספיקה. צמחים עם פירות צריכים הרבה יותר אור מעלים ירוקים. נורות LED לגידול הן כמו שמש פרטית ויעילה.
- **אוכל גורמה לצמחים (דשנים) :**אל תזרקו סתם דשן גינה למים! השתמשו בדשנים מיוחדים להידרופוניקה. יש נוסחאות שונות לעלים (יותר חנקן) ולפירות (יותר זרחן ואשלגן). זה כמו לתת אוכל מותאם אישית!

כימיה בסיסית לגידול צמחים: מדידה של pH ו- EC

- **pH**חומציות: מאפשר לשורשים לספוג דשן. רוב הצמחים מעדיפים pH בין 5.5 ל-6.5. השתמשו במד pH ותמיסות לשינוי החומציות. זה פשוט!
- **EC** מוליכות **:** מדד למידת הדשן במים. יותר מדי שורף את הצמח, פחות מדי משאיר אותו רעב. לכל צמח טווח מועדף. קנו מד EC ועקבו אחר הערכים.
- **מזיקים? גם בהידרו ?**כן, אבל פחות! אין מזיקי אדמה, אבל כנימות ואקריות עדיין יכולות לבוא לביקור. שימו לב, נקו את המערכת בין מחזורי גידול, ואם צריך, השתמשו בתרסיסים עדינים כמו שמן נים.

שורה תחתונה:

לגדל הידרופוני לפי עונות השנה זה כמו לרקוד טנגו עם הטבע – קצת תכנון, קצת התאמה, והתוצאה מרהיבה! זה הופך את הכל ליותר יעיל, יותר חסכוני, ולגמרי יותר כיף כשהצמחים שלכם פשוט מאושרים. אז קדימה, תתחילו להתנסות, לערבב, לטעום, ולהנות מהגינה המדהימה שלכם שצפה על המים! יאללה, לגידול!